

"Aday seçiminden propaganda biçimlerine, kürsü atışmalarından önümüze proje olarak konan önerilere kadar, motivasyonu 'yerel' olmayan bir seçim geçirdi Türkiye". Bu alıntı, **Mart 2009 yerel seçimlerinden sonra yapı.com.tr**'de yer alan haberdan ve bugün bir deja-vu yaşıyor gibiyiz. Yine 'merkez'in rol çaldığı bir yerel seçimi arkamızda bırakmaya çalışıyoruz; 2009 yerel seçimleri sonrası kucağımızda bulduğumuz "İstanbul, Ankara ve onları model alacak diğer AK Parti belediyeleri ile birlikte bir beş yıl daha kentsel rant, dönüşüm, plansızlık, plan tadilatları, kentsel fakirlik, kontrolsüz büyüme, kaçak yapılaşma gibi konu başlıklarını konuşmaya devam edeceğimizi varsayabilir miyiz acaba?" sorusu, etki alanını daha da genişleterek ve geliştirerek güncelliğini koruyor. TürkSMD Başkanı **Yeşim Hatırlı**, İstanbulSMD Başkanı **Ersen Gürsel**, ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nden **Prof. Dr. C. Abdi Güzer**, **Ertuğ Uçar** ve **Can Çinici**'ye, önümüzdeki 5 yılın kentlerini şekillendirecek seçim sürecini ve sandıktan çıkan sonuçların mimarlık ve kent anlamında yansımalarının ne olabileceğini sorduk.

İşte yanıtları:

Türk Serbest Mimarlar Derneği (TürkSMD) Başkanı Yeşim Hatırlı: Umutlu olmak ne yazık ki pek mümkün görünmüyor

Yerel seçim süreci ve sonrasında yaşananlar ışığında, mimarlık ve kentleşme için umutlu olmak ne yazık ki pek mümkün görünmüyor. Meşruiyetini yitirmiş bir seçim sonrasında, özellikle büyük kentlerde, alışageldiğimiz kentleşme sorunlarının artarak süreceğini düşünüyorum. Kentlerin ve kentlinin gerçek ihtiyaçları ve öncelikleri gözetilmeksizin, salt politik ve ideolojik çıkarlar ve rant kaygısı öne alınan bir 'plansız planlama' anlayışı, kentlerimize geri dönülmez zararlar verdi. Bütüncül planlamanın, politik tercihlerle bilinçli olarak gözardı edilmesi, mevzi imar planları ve kentsel dönüşüm adı altında sürekli artırılan yoğunluk, beraberinde altyapı sorunlarını ve çarpık kentleşmeyi getirdi.

Elbette, iktidarlar asırlardır kendi ideolojilerini ve gücünü göstermek için mimarlığı ve kentleri bir araç olarak kullanmışlardır; ancak bu anlayış, çağdaş bir yaklaşımla ve doğru planlama ile yapıldığında anlam kazanmakta. Özellikle Avrupa kentlerinde, bunun çok iyi örnekleri mevcut.

Kent ölçeğinde önemli kararlar, konunun uzmanlarına danışılmadan, üniversiteleri ve sivil toplum örgütlerini dışlayarak, erk sahibi kişilerin kişisel beğeni, zevk ve anlık kararları ile alınamaz; alınmamalıdır. Yerel yönetimlerden beklentimiz, çoğulcu, katılımcı, demokratik ve şeffaf bir belediyecilik anlayışıyla, toplu taşıma öncelik veren, yaya odaklı, yeşilin ve kamusal alanların artırıldığı, sanatın ve kültürün öne çıktığı bir çağdaş kent planlama anlayışı. Ülkemizin, kentlerimizin, 'çılgın projelere' değil, kentin ve kentlinin önceliklerinin öne alındığı çağdaş ve bütüncül planlamaya ihtiyacı var.

Reklam Görüntülenme Bolumu

İstanbul Serbest Mimarlar Derneği (İstanbulSMD) Başkanı Ersen Gürsel: Hedeflenen kent artık İstanbul değil

İstanbul'da 1950'lerden bu yana son derece çarpık ve hızlı bir kentleşme yaşandı. Bunun nedeni kentle sınırlı değildi tabii. Ülke çapındaki ekonomik ve siyasi nedenlerle bu kente olan yoğun göç ve siyasetin kente göçenlerden oy toplama hevesi, İstanbul'u çok yıprattı. Ama özellikle son dönemlere baktığınızda, bu değişimin geometrik bir artışta olduğunu görüyorsunuz.

Çünkü hedeflenen kent artık İstanbul değil; bir başka coğrafyada da var olabilecek ve mega projelerin oluşturduğu bir başka kent. Sanki tarih ve doğa yokmuşçasına davranıldı; daha doğrusu insanın varlığı, kamusal hakları, çevreyle ilişkisi, rant olgusu üzerinden algılanmaya başlandı. Nüfus yapısı tanımlanmamış, master planı olmayan İstanbul, zaten çok yıprandı ve korumasız durumda; kentin tamamını arsa olarak gören yatırımcılar için her bir mega proje, mega darbeye dönüştü.

Ülke yönetiminin inşaata, tüketim ekonomisine bağlı politikalarının uygulama yöntemi; tüm kentlerde olduğu gibi, İstanbul'un yaşam alanlarını da yok etmekte. Kentsel hafıza alanları giderek ortadan kaldırılırken, kent kimliğini tanımlayan imgeler önemsizleştiriliyor. Kentin doğal kıyı yapılarının değiştirilmesi sorununu tartışırken, kuzey ormanları sözde fantezi projelerle yok ediliyor. İstanbul'un yaşam alanlarını ve geleceğini olumsuz yönde etkileyecek önemli bir sorun ile karşı karşıya olduğumuzun farkında olmalıyız.

Abdi Güzer: Kentle ilgili eleştirel bir düşünce süreci geliştirememişiz

Aslında bunu birçok kişi de söyledi; bu seneki yerel seçimler, Türkiye'deki genel konjonktürün baskınlığı altında yerel olmaktan çok uzak geçti. Dolayısıyla hemen hemen hiçbir ciddi proje, başkan adayı, bunların arasındaki farkları görmeden, tartışmadan, ayağımızın altından kayan bir seçim oldu. Görebildiğimiz projeler, ki bence asıl altı çizilmesi gereken bu, son derece uyduruk, alelacele yapılmış, 3 boyutlu ve tamamen imaja indirgenmiş, arkasında bir kavram, bir ideoloji, bir sosyal duyarlılık olmayan projelerdi. Aday, parti ayrımı yapmaksızın, bunun hepsinde tekrar eden bir unsur olduğunu gördüm. Öne sürdükleri projelerin hepsi aslında son derece popülist; sürdürülebilir, uzun vadeli şeyleri gözetmeyen; anlık etkilemeye odaklanmış; bir paylaşımın, multidisipliner bir düşünce sürecinin ürünü olmayan projelerdi. Bunu bir talihsizlik olarak niteliyorum.

Anladığım kadarıyla kentle ilgili eleştirel bir düşünce süreci geliştirememişiz; durum, bize bunu gösteriyor. Böyle bir talep de yok. Zaten başkan adayları da bunu yeterli görüyor; yetki aldıkları zaman gündelik öncelikler üzerinden kendilerine bir proje önceliği kuruyorlar. Oysa şunu anlamak lazım; kent söz konusu olduğunda, imaj bazında yakışıklı olan projeler durumu kurtarmıyor. Mutlaka bunun çok boyutlu bir arka planı olması lazım. Bu da eleştirel toplumlarda fark edilebilen ve anlaşılabilen bir şey. Eleştirel bir toplumsal yapımız olmadığı için de bütün bunları ıskalayarak gidiyoruz. Bu da insanı çok üzüyor. Parti ayrımı gözetmeksizin söylüyorum; Türkiye'nin her yerinde böyle sığ bir durum var.

Yerel seçimlerle, genel seçimlerden farklı olarak, kentle ilgili tartışmaların, düşünce üretme süreçlerinin hayata geçirilebilme olanağı var. Bu seçimlerde, hem çok fazla genel seçime odaklanması, hem de projelerin yüzeyselliği nedeniyle bu fırsatı kaçırdık diye düşünüyorum. **Ertuğ Uçar: Yerel yönetimlerden en önemli beklentim, merkezi yönetime direnç**

Şu andan geriye doğru baktığımda, yerel yönetimlerle ilgili beklentilerin seçimden sonra değil de Gezi'den sonra değiştiğini görüyorum. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Gezi'den sonraki yüzeysel yeşil alan paniğine bakarsak; biraz akıllı başına gelir gibi olmuştu, ama çok geçti. İstanbul'da merkezi alanlarda kurtarılabilecek yerler çoktan gitmiş durumda; hatta 10 sene önce gitmişti. Bundan sonrası için hastanelerin, okulların yerini değiştirme, kamu kurumlarını başka yerlere taşıyıp onların yerlerini pazarlama gibi hareketler yapmamalarını umuyorum; ama orada da yerel yönetimlerden ne beklediğimiz hiç önemli değil. Çünkü bunu onlar değil, merkezi yönetim belirlediği için; yerel yönetimlerden direnebildikleri kadar direnmelerini bekliyorum. Yerel yönetimlerden en önemli beklentim, merkezi yönetime direnç. Sonuçta İstanbul, şimdikiye kadar ona direnemedi.

Bu 'projeli seçim' olayı, benim çok tuhafıma gidiyor. Ben kaldırımda yürüyemiyorum; ne projesi? Bir yerden bir yere gidemiyorsunuz; eczaneden bir şey alacaksınız, arabayı nereye sokacağınızı şaşırıyorsunuz... Böyle olunca benim için projelerin hiçbir anlamı yok. Şehirli için de ne anlamı olduğunu bilmiyorum. Müteahhitler, iş adamları, yatırımcılar için olabilir de; işine gidip gelen vatandaş için projelerin ne önemi olduğunu bir türlü anlayamıyorum. Ama olduğunu görüyoruz.

Reklam Goruntülenme Bolumu

Can Çinici: Mimarlık kamuoyunun gayet medeni beklentileri var

Benim umutlarımla, beklentilerimle, Türkiye'de olanlar birbirinden çok farklı; bu nedenle olanlar, benim için hep bir sürpriz. Bu memlekette bizim 'beyaz Türk' değil de 'siyah Türk' olduğumuzu, azınlık olduğumuzu düşünmeye başladım.

Mimarlık kamuoyunun gayet medeni beklentileri var; projelerin şeffaf süreçlerle elde edilmesi gibi yeni olmayan, çokça dile getirilen şeyler. Bunlar, o kadar yeni şeyler değil ki; bir proje nasıl elde edilir, bir mimara nasıl iş verilir, bir iş nasıl formüle edilir? Medeni dünya bunların çözümünü bulmuş; sadece onları uygulamak gerekiyor. Aslında iş çok basit. Onun karşılığı olabilecek mimari birikim bu ülkede fazlasıyla var. Sadece keşke dinleseler diyorum. Beklentim, bütün bu Gezi sürecinden, yani insan odaklı demokratik süreçten sayın Kadir Topbaş'ın veya Başbakan'ın, Bakanlar Kurulu'nun etkilenmesi; bir şeyler öğrenmeye çalışması... Ama ne kadar etkiler; inanın bilmiyorum.

Mimarlık öyle bir şey ki, insanlar bu konuda çabuk değişmiyorlar. Politikacıların avantajı, mimarlık camiasının dışında olmaları... Mimarlık ve kent işi, aslında kendilerinin Türkiye'de hiç bilmedikleri bir iş. Aslında medeni dünyada da politikacılar bu işlerden çok fazla anlamazlar; ama bileni getirirler, uygun yöntemlerle iş verirler. Burada meslek kuruluşlarının çözüm önerilerinin dinlenmesi lazım. Kent mekanı aslında politik bir şeydir. Ben, bunun farkında olmalarını istiyorum.